

Sygn. akt III AUa 1281/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 grudnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Irena Różańska-Dorosz (spr.)

Sędziowie: SSA Monika Kiwiorska-Pająk

SSA Robert Kuczyński

Protokolant: Magdalena Krucka

po rozpoznaniu w dniu 6 grudnia 2016 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z wniosku **W. M.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.**

o emeryturę

na skutek apelacji W. M.

od wyroku Sądu Okręgowego w Legnicy Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 11 maja 2016 r. sygn. akt V U 260/15

I. zmienia zaskarżony wyrok i poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 30 kwietnia 2015 r. w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy W. M. prawo do emerytury poczynając od 27 kwietnia 2015 r.,

II. dalej idącą apelację oddala.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 11 maja 2016 r. Sąd Okręgowy w Legnicy V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołania W. M. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 3 lutego 2016 r., 20 marca 2016 r. i 30 kwietnia 2016 r. którymi organ rentowy odmówił mu prawa do emerytury w obniżonym wieku.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy wydał w oparciu o następująco ustalony stan faktyczny:

W. M. urodził się (...) Na dzień 1 stycznia 1999 r. wykazał 26 lat, 1 miesiąc i 15 dni okresów składkowych. Jest członkiem OFE, w dniu 27 kwietnia 2015 r. złożył wniosek o przekazanie zgromadzonych w OFE środków na dochody budżetu państwa.

Wnioskodawca był zatrudniony w Powiatowej Spółdzielni Pracy Usług (...) w G. od 1 września 1969 r. do 31 grudnia 1972 r. (3 lata, 4 miesiące) na stanowisku malarza-lakiernika. W zakładzie tym wnioskodawca pracował razem ze swym ojcem, który jednocześnie był kierownikiem placówki. Był to zakład usługowy, w którym wnioskodawca,

wykonywał różnego rodzaju szyldy, tabliczki BHP, tablice przeciwpożarowe, ostrzegawcze przed porażeniem prądem, reklamy. Prace te odbywały się w pomieszczeniu piwnicznym o pow. 40m kwadratowych, o wysokości 2,2 m. Nie miało ono wentylacji, ani wydzielonych i izolowanych pomieszczeń do suszenia malowanych elementów ani też na magazyn szkodliwych substancji. Przy wykonywaniu szyldów i tabliczek używano farb zwykłych olejnych dostępnych w hurtowniach, farb nitrowych, miniowych, drukarskich, rozpuszczalników. Praca wnioskodawcy w tym okresie polegała na czyszczeniu i odłuszczeniu blach, ich odrdzewianiem, zgradowaniu krawędzi, szlifowaniu ich pilnikiem, szlifierką a następnie ich malowaniu minią i cykorem. Były to prace wykonywane ręcznie. Potem były one malowane nitropistoletami.

W okresie od 1 sierpnia 1975 r. do 25 stycznia 1980 r. wnioskodawca był zatrudniony w (...) Spółdzielni Pracy w G. na stanowisku malarza-szyldziarza, przy czym w okresie od 24 października 1975 r. do 2 listopada 1977 r. odbywał zasadniczą służbę wojskową (łącznie 4 lata, 5 miesięcy i 25 dni). Prace które wykonywał były takie same jak w okresie pracy od 1 września 1969 r. do 31 grudnia 1972 r. W okresie od 26 stycznia 1980 r. (bezpośrednio po przejściu na rentę ojca Z. M. - kierownika tego punktu usługowego) do 31 września 1990 r. pracował na stanowisku malarza-szyldziarza - pełniącego obowiązki kierownika zakładu usługowego. W okresie od 4 maja 1987 r. do 31 lipca 1990 r. razem z wnioskodawcą pracował jego brat A. M., który był zatrudniony na stanowisku malarza-szyldziarza. W tym okresie wnioskodawca łączył prace związane bezpośrednio z wykonywaniem szyldów i reklam, które dotychczas wykonywał jako szeregowy pracownik z obowiązkami kierownika, tej jednostki. Będąc kierownikiem dodatkowo obsługiwał klientów, prowadził z nimi rozmowy, przyjmował zlecenia, dokonywał z nimi uzgodnień, omawiał zakres prac i kosztorysy. Wyjeżdżał w teren, gdzie wykonywał pomiary, wstępny kosztorys, wycinał szablony. Zajmował się również pracami biurowymi sporządzał faktury, zapotrzebowania na materiały itp.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy stwierdził, że odwołanie wnioskodawcy nie zasługiwało na uwzględnienie. Sąd ten powołał się w tym względzie na treść art. 184 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w/s wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze i zaznaczył, że warunkiem uzyskania prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym jest spełnienie wszystkich przesłanek łącznie (art. 100 ust. 1 ustawy emerytalnej). Brak którejkolwiek z nich wyklucza ustalenie prawa do świadczenia.

W sprawie bezspornym był fakt iż wnioskodawca osiągnął wiek emerytalny, tj. 60 lat, na dzień 1 stycznia 1999 r. posiadał wymagane 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych. Ponadto w dniu 27 kwietnia 2015 r. złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych w OFE na dochody budżetu państwa.

Sporną kwestią wymagającą ustalenia było to, czy wnioskodawca posiadał nadto 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Na podstawie zebranego materiału dowodowego, Sąd Okręgowy uznał, że nie budzi wątpliwości, iż w okresach od 1 września 1969 r. do 31 grudnia 1972 r. (3 lata i 4 miesiące) oraz od 1 sierpnia 1975 r. do 25 stycznia 1980 r. (łącznie ze służbą wojskową 4 lata, 5 miesięcy i 25 dni) wnioskodawca wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu prace ujęte w wykazie A dziale XIV p. 17 tj. lakierowanie ręczne lub natryskowe - nie zhermetyzowane. Łącznie jest to okres 7 lat, 9 miesięcy i 25 dni.

Sąd Okręgowy nie uznał jako okresów pracy w szczególnych warunkach pozostałego okresu pracy wnioskodawcy, w który łączył on prace związane z malowaniem szyldów i reklam z obowiązkami kierownika tego punktu usługowego. Jak wynika z zeznań świadków: K. K., A. M., J. B. i samego wnioskodawcy - jego praca oprócz malowania szkodliwymi farbami i substancjami - polegała również na kierowaniu punktem usługowym. W tym: obsługiwał klientów, prowadził z nimi rozmowy, przyjmował zlecenia, dokonywał z nimi uzgodnień, omawiał zakres prac i kosztorysy. Wyjeżdżał w teren, gdzie wykonywał pomiary, wstępny kosztorys, wycinał szablony. Zajmował się również pracami biurowymi sporządzał faktury, zapotrzebowania na materiały itp. Nie są to prace wymienione w wyżej wskazanym Wykazie A. Nie wykonywał więc stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prac polegających na lakierowaniu ręcznym lub natryskowym - nie zhermetyzowanym.

Nie można również zaliczyć tego rodzaju prac do ujętych w Wykazie A dziale XIV poz. 24. Warunkiem zakwalifikowania określonych prac jako prac wymienionych w dziale XIV poz. 24 w wykazie A (kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżyniersko - techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie) jest to, aby ubezpieczony bezpośrednio wykonywał czynności dozoru, przy czym prace te muszą być wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie (tj. prace w warunkach szczególnych).

W świetle przedstawionych okoliczności Sąd Okręgowy uznał, że wnioskodawca nie wykazał 15 lat pracy w szczególnych warunkach i tym samym nie spełnił warunków wskazanych w treści przepisu art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Z powyższym wyrokiem nie zgodził się wnioskodawca, wywodząc apelację, w której zarzucił naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów przeprowadzonych w sprawie t.j. dokonanie ich dowolnej, a nie swobodnej oceny, wybiórczo i częściowo wbrew zasadom logiki i doświadczenia życiowego, raz art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. poprzez całkowite i nie wyjaśnione w uzasadnieniu wyroku pominięcie zeznań S. S., a także pominięcie tych części zeznań pozostałych świadków oraz wnioskodawcy, w których jednoznacznie wskazywali oni na podmioty, na rzecz których wykonane były zamówienia oraz na to, że Noe była to praca wykonywana poza zakładem co w konsekwencji skutkowało przyjęciem przez Sąd I instancji, że wnioskodawca w okresie od 26 stycznia 1980 r. do 31 lipca 1990 r. pełnił obowiązki kierownika zakładu i wykonywał część zadań poza zakładem, przez co nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze a nadto naruszenie § 2 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, poprzez błędną wykładnię pojęcia „stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy” i przyjęcie, że pojęcia te interpretować należy nie tyle ściśle, co w sposób absolutnie wykluczający możliwość wykonywania jakichkolwiek innych prac, nawet w zupełnie marginalnym wymiarze czasowym.

Wskazując na powyższe zarzuty wnioskodawca domagał się zmiany zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie odwołania i przyznanie mu prawa do emerytury.

Jednocześnie wnioskodawca złożył wniosek o przeprowadzenie uzupełniającego przesłuchania świadka A. M. i wnioskodawcy na okoliczność niewykonywania pracy poza zakładem w okresie przed 1 sierpnia 1990 r.

Rozpoznając apelację Sąd Apelacyjny ustalił dodatkowo, że wnioskodawca w dniu 26 stycznia 1980 r. został kierownikiem zakładu usługowego i był jednocześnie pracownikiem jednoosobowego zakładu działającego na rachunku zryczałtowanym. Zakład ten wchodził w skład spółdzielni wielobranżowej, która zajmowała się przyjmowaniem zleceń głównie od uspołecznionych zakładów. Zamówienia te były rejestrowane i rozdzielane na poszczególne zakłady. Spółdzielnia zaopatrywała swoje zakłady w materiały, bowiem niektóre z nich otrzymywane były według rozdzielnika centralnego i należało mieć na nie przydział, wobec tego kierownicy zakładów usługowych nie mieli możliwości zakupienia tych materiałów. Wnioskodawca do 4 maja 1987 r. prowadził zakład sztyldziarski jednoosobowo, dopiero w tym dniu został zatrudniony jego brat A. M., z którym pracował do 31 lipca 1990 r. łącząc obowiązki kierownika z wykonywaniem pracy polegającej na malowaniu sztyldów. Do jego obowiązków jako kierownika należało podpisanie raz miesiącu protokołu odbioru lub przyjęcia materiału, faktury były wypisywane przez księgowo zatrudnione przez spółdzielnię.

/dowód: zeznania świadków: J. B. k. 95-96, A. M. k. 40 i wnioskodawcy k. 85v - 86/.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiot sporu w sprawie stanowiła kwestia spełnienia przez W. M. przesłanek wymaganych do uzyskania prawa do emerytury w obniżonym wieku na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j.:Dz.U.2016.887) i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U.1983.8.43).

Sąd Okręgowy, wydając zaskarżony wyrok, dokonał prawidłowej wykładni norm zawartych w art. 184 w zw. z art. 32 ustawy emerytalnej i w zw. z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. i słusznie stwierdził, że uzyskanie określonego prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego uwarunkowane jest jedynie łącznym spełnieniem wszystkich wskazanych przez ustawodawcę przesłanek. Zatem niespełnienie choćby jednej z nich skutkowało musi w konsekwencji uznaniem roszczenia za bezzasadne. Zgodnie bowiem z art. 100 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich ustawowych warunków wymaganych do nabycia tego prawa. Wnioskodawca w toku procesu przed Sądem Okręgowym spełnił warunek dotyczący przekazania środków zgromadzonych w OFE, bowiem w dniu 27 kwietnia 2015 r. złożył wniosek o przekazanie zgromadzonych tam środków na dochody budżetu państwa.

Sąd drugiej instancji miał oczywiście na względzie okoliczność, że organ rentowy decyzją z dnia 30 kwietnia 2015 r. ponownie odmówił przyznania wnioskodawcy prawa do emerytury kwestionując spełnienie kolejnego warunku przez ubezpieczonego, a mianowicie braku 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Sąd Okręgowy przeprowadził wyczerpujące postępowanie dowodowe ustalając, w oparciu o zeznania świadków i samego wnioskodawcy oraz dokumenty zawarte w jego aktach osobowych, że W. M. był zatrudniony w kwestionowanych przez ZUS okresach, tj. od 1 września 1969 r. do 31 grudnia 1972 r. i od 1 sierpnia 1975 r. do 31 lipca 1990 r. w Powiatowej Spółdzielni Pracy Usług (...) w G., a następnie w (...) Spółdzielni Pracy w G. stale i w pełnym wymiarze na stanowisku malarza-szyldziarza. Wnioskodawca dysponuje świadectwem wykonywania pracy w warunkach szczególnych, które zostało przez organ rentowy zakwestionowane tylko z tego względu, że nie zawiera ono rodzaju pracy ściśle według wykazu, działu i pozycji z rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. oraz nazwa stanowiska powinna odpowiadać nazwie wymienionej w wykazie aktu resortowego. W tym zakresie Sąd Okręgowy prawidłowo wskazał, że prace wykonywane przez wnioskodawcę przez 7 lat, 9 miesięcy i 25 dni ujęte zostały w wykazie A dziale XIV p.17 jako lakierowanie ręczne lub natryskowe nie zhermetyzowane. Wprawdzie Sąd Okręgowy, podobnie jak organ rentowy, zakwestionował okres pracy wnioskodawcy od 26 stycznia 1980 r. do 31 lipca 1990 r. w którym to okresie pełnił on obowiązki kierownika zakładu usługowego, jednakże z dodatkowych ustaleń poczynionych przez Sąd Apelacyjny wynika, że aż do dnia 4 maja 1987 r. wnioskodawca był kierownikiem jednoosobowego zakładu usługowego, co jednoznacznie wskazuje, że był on jednocześnie kierownikiem i pracownikiem wykonującym prace ujęte w wykazie A dziale XIV p.17 - lakierowanie ręczne lub natryskowe nie zhermetyzowane i stanowisko to odpowiada stanowisku szyldziarza wymienionemu w wykazie A dział XIV poz. 17 pkt 9 wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do Uchwały nr 80 Zarządu Centralnego Związku Spółdzielczości Pracy z dnia 30 czerwca 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w jednostkach organizacyjnych spółdzielczości pracy (Biuletyn Centralnego Związku Spółdzielczości Pracy z 10 sierpnia 1983 r., nr 15-16, poz.54).

Wobec powyższego biorąc pod uwagę dokumenty zawarte w aktach osobowych oraz treść korelujących ze sobą zeznań świadków K. K., A. M., S. S., J. B. - przełożonych i współpracowników ubezpieczonego nie ma podstaw, by przyjmować, że w sytuacji zawodowej W. M. zaszły jakiegokolwiek zmiany co do charakteru wykonywanej przez niego pracy. Z tego względu należało uznać, że skarżący w całym spornym okresie, tj. od 1 września 1969 r. do 31 grudnia 1972 r. i od 1 sierpnia 1975 r. do 4 maja 1987 r. przez 7 lat, 3 miesiące i 9 dni, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w warunkach szczególnych wymienione w załączniku do cyt. wyżej rozporządzenia z 1983 r., w wykazie A, dziale XIV, pod poz. 17, gdzie wymieniono prace przy lakierowaniu ręcznym lub natryskowym nie zhermetyzowane, będąc zatrudnionym na stanowisku szyldziarza.

W konsekwencji Sąd Apelacyjny przyjął, że wnioskodawca udowodnił również 15 lat pracy w warunkach szczególnych, bowiem do uznanych przez Sąd Okręgowy 7 lat, 9 miesięcy i 25 dni należy doliczyć 7 lat, 3 miesiące i 9 dni.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., zmienił zaskarżony wyrok i przyznał wnioskodawcy emeryturę od dnia 27 kwietnia 2015 r., czyli od daty złożenia wniosku o przekazanie zgromadzonych w OFE środków na dochody budżetu państwa, natomiast w pozostałym zakresie, tj. co do wcześniejszej daty przyznania świadczenia, apelację jako bezzasadną oddalił na mocy art. 385 k.p.c.

SSA Monika Kiwiorska-Pająk SSA Irena Różańska-Dorosz SSA Robert Kuczyński

R.S.